

12. Гріщенко І.В., Балахонова О.В. Методологічні аспекти контролю грошових активів та дебіторської заборгованості. *Соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства: зб. наук. праць*. Вінниця, 2018. Т. 1. С. 153-155.

13. Гріщенко І.В., Балахонова О.В. Система забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств. *Шляхи активізації інноваційної діяльності в освіті, науці, економіці: зб. наук. праць*. Вінниця, 2016. Т. 1. С. 145-147.

14. Гріщенко І.В., Балахонова О.В., Бондар І.М. Основні завдання аналізу та оцінки доходів підприємств. *Подільський науковий вісник. Науки: економіка, педагогіка*. 2017. №4. С. 19-23.

15. Гріщенко І.В., Балахонова О.В., Васалатій О.М. Методика фінансового контролю запасів підприємств. *Подільський науковий вісник. Науки: економіка, педагогіка*. 2017. №4. С. 23-26.

16. Гріщенко І.В., Балахонова О.В., Кравець В.В. Фінансовий контроль в системі управління трудовими ресурсами підприємства. *Подільський науковий вісник. Науки: економіка, педагогіка*. 2017. №4. С. 118-122.

17. Гріщенко І.В., Балахонова О.В., Канівець С.В. Методика аналізу заборгованості підприємств. *Подільський науковий вісник. Науки: економіка, педагогіка*. 2017. №4. С. 26-31.

18. Гріщенко І.В., Балахонова О.В. Економічна сутність грошових коштів підприємства. *Розвиток освіти, науки, економіки в умовах інтеграційних процесів: зб. наук. праць*. Вінниця, 2017. Т. 1. С. 25-27.

*Балахонова О.В., д.е.н., доцент, професор
кафедри економіки та менеджменту,
Вінницький інститут Університету «Україна»;
Устенко Ю.М., магістрант 2-го року підготовки,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»,
Вінницький інститут Університету «Україна»*

МЕТОДИ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

METHODS OF FINANCIAL ANALYSIS OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY OF ENTERPRISE

Анотація. У статті наведено організаційну характеристику елементів системи фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Виділено основні елементи системи фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності: суб'єкт, об'єкт, функції, мета та завдання, принципи функціонування, методи, умови проведення аналізу. Відмічено що, система фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності – це цілісна сукупність взаємопов'язаних елементів,

які здійснюють забезпечення інформативної прозорості об'єкта управління.

Ключові слова: зовнішньоекономічна політика, економічна політика, зовнішньоекономічна діяльність.

Abstract. Organizational description over of elements of the system of financial analysis of foreign economic activity of enterprises is brought in the article. The basic elements of the system of financial analysis of foreign economic activity are distinguished: subject, object, functions, aim and task, principles of functioning, methods, terms of realization of analysis. It is marked that, the system of financial analysis of foreign economic activity is integral totality of mutual elements that carry out providing of informing transparency of management object.

Keywords: external economic policy, economic policy, foreign economic activity.

Постановка проблеми. Сучасний стан розвитку економіки України в умовах поглиблення Європейської інтеграції спонукає до вагомих змін в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю підприємств. Протягом останніх десятиліть спостерігається тенденція до збільшення обсягів імпорту та експорту в діяльності підприємств України.

Також, все активніше посилюється конкурентна боротьба між підприємствами, і тому, виникає потреба у проведенні фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності задля побудови продуктивної системи управління. Даний факт, у свою чергу обумовлений такими факторами: за своєю спонукальною дією фінансовий аналіз зовнішньоекономічної діяльності являється найпотужнішим інструментом підвищення продуктивності у діяльності підприємства; запровадження організації фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності стає все більш актуальним для їх власників, які не здійснюють безпосереднього керівництва, а зосереджуються тільки на функціях поточного контролю і управління, передаючи важелі керівництва менеджерам підприємства; присутність на підприємстві оперативного управління, одним із ланцюгів якого являється фінансовий аналіз зовнішньоекономічної діяльності, є позитивним моментом, що у свою чергу, забезпечує інвестиційну привабливість і підприємства для залучення у подальшому потенційних інвесторів та кредиторів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідженні проблеми фінансового аналізу зовнішньоторговельної діяльності, спрямованої на активізацію зовнішньої торгівлі підприємствами, відображено в наукових працях багатьох вчених-економістів. Серед зарубіжних вчених слід виокремити праці Р. Алвареза, С. Евенетта, К. Кафліна, Ф. Ліста, Е. Менсфілда, А. Нісіти, М. Портера, Дж. Ролло, П. Самуельсона, М. Феррантіно. Різноманітні сторони фінансового аналізу зовнішньоторговельної діяльності також відображені в наукових працях українських вчених, зокрема В. Базилевича, Л. Волощенка, В. Гейця, О. Гребельника, І. Гужви, М. Єрмошенка, Я. Жаліла, Н. Коровайченко, Д. Лук'яненка, А. Мазаракі, Т. Мельник, В. Новицького, В. Онищенко, С. Пахомова, О. Пустовойта, А. Філіпенка,

О. Шниркова, В. Юхименка та інших.

Формулювання цілей статті. Метою досліджування є теоретичне обґрунтування щодо фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Процесу забезпечення ефективної діяльності підприємств перш за все сприяє запроваджена та чітко налагоджена організація системи фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності, що пояснює нагальну необхідність щодо організації фінансового аналізу на підприємстві.

Процес організації фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності в системі управління підприємств містить наступні елементи: суб'єкт і об'єкт; принципи організації фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності; інформаційного забезпечення і обрання методичних прийомів.

Організаційна характеристика елементів системи фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності можна розподілити на:

- суб'єкт – рада директорів, фінансово-аналітичні відділи та ін.;
- об'єкт – повинен включати наступні блоки: фактичний (фінансовий аналіз операцій в управлінні надходження та продажу товарів в будь-який час за різними елементами: ціноутворення, дотримання положень та наказів при застосуванні засобів активізації продажу, реєстрація фактів повернення товарів покупцями); документальний (відображення операцій з надходження та продажу товарів в первинних документах та в обліку); аналітичний (фінансовий аналіз ефективності операцій з надходження та продажу товарів та розробка застережних заходів);
- функції – виконання фінансового аналізу: визначення порядку взаємовідносин кола працівників, пов'язаних з процесом надходження та продажу товарів; визначення переліку первинних документів, порядку їх руху від складання до передачі до архіву, включаючи відповідальних осіб за збереження документів; визначення «точок фінансового аналізу» для оцінки різних аспектів операцій з надходження та продажу товарів; вибір періодичності проведення аналізу для різних критеріїв та вдосконалення методичного забезпечення; розробка документів внутрішнього фінансового аналізу;
- мета та завдання – для досягнення стратегічної мети фінансовий аналіз повинен забезпечити: відповідність діяльності підприємства торгівлі обраній стратегії розвитку; стійкість підприємства з фінансово-економічної, ринкової та правової позиції; дотримання законів та нормативних актів; обґрунтованість здійснення нестандартної операції;
- принципи функціонування – принцип відповідальності та збалансованості; своєчасності повідомлення при виявленні відхилень; принцип взаємозамінності; принцип відповідності системі управління; принцип безперервності; принцип постійного вдосконалення; принцип ефективності та пріоритетності; принцип комплексності та координації дій; принцип розподілу обов'язків, принцип санкціонування;

- методи – огляд (візуальна оцінка об'єкта); діагностика; незалежне підтвердження; фактичний контроль (інвентаризація, контрольні заміри тощо); документальна перевірка; аналітичні процедури; арифметичний перерахунок тощо;

- умови проведення аналізу – умови проведення аналізу визначаються впливом наступних факторів: вплив зовнішніх чинників; компетентність управлінського апарату та усвідомлення ним значення фінансового аналізу; види та масштаб діяльності підприємства; відповідність організаційної структури складності господарських процесів.

Отже, система фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності – це цілісна сукупність взаємопов'язаних елементів, які здійснюють забезпечення інформативної прозорості об'єкта управління, зараджуючи досягненню управлінських цілей стосовно продуктивного ведення бізнесу у наступних аспектах: постійній підпорядкованості управлінській політиці; ретельного збереження активів; активного попередження та виявлення помилок; абсолютної точності і повноти документування; своєчасності у підготовці фінансової інформації.

Висновки. Фінансовий аналіз зовнішньоекономічної діяльності за своєю суттю є унікальною діяльністю, затим що поєднує у собі по декілька управлінських функцій, здійснює збирання та аналізування широких масивів інформації, яка організовується у різних підсистемах, та очолює чільне місце інформаційно-аналітичної системи управління підприємством.

Список використаних джерел

1. Балахонова О.В. Актуальные проблемы совершенствования институциональных условий местного развития. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент: збірник наукових праць*. Одеса: МГУ, 2010. Вип. 1. С. 89-92.

2. Балахонова О.В. Инновационные подходы в прогнозировании социально-экономических процессов. *Проблемы и перспективы сотрудничества между странами Юго-Восточной Европы в рамках Черноморского экономического сотрудничества и ГУАМ*. Одесса-Севастополь-Донецк: ДонНУ, РФ НИСИ в г. Донецке, 2011. С. 72-75.

3. Балахонова О.В. Мотивация социальной ответственности бизнеса: методология и направления реализации. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»*. Харків: НТУ «ХПІ», 2011. №7. С. 77-85.

4. Балахонова О.В. Науково-методичні аспекти формування соціально-економічної політики. *Економіка харчової промисловості*. Одеса: ІПРЕЕД, 2011. №3(11). С. 74-78.

5. Балахонова О.В. Регіон: аналіз і управління процесом розвитку: монографія. Вінниця: Вінницька газета, 2011. 395 с.

6. Балахонова О.В. Современные особенности формирования организационной культуры. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. 2011. №25. С. 29-36.

7. Балахонова О.В. Удосконалення аудиторської оцінки фінансового стану підприємства. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління: зб. наук. праць*. Одеса: Одеський національний університет ім. І. Мечникова, 2014. Вип. 2/2. Т. 1. С. 12-19.

8. Балахонова О.В. Удосконалення обліку постачань на основі побудови моделі партнерства. *Електронне наукове фахове видання «Глобальні та національні проблеми економіки»*. 2015. Вип. 3. С. 816-820.

9. Гріщенко І.В. Види інвестиційно-інноваційної політики підприємств України. *Науковий вісник ВКІ «Економіка: сучасні проблеми та перспективи розвитку в кризових умовах»*. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2014. С. 82-84.

10. Гріщенко І.В. Методи розвитку технологічної бази інноваційно-орієнтованих підприємств. *Розвиток освіти, науки, економіки в умовах інтеграційних процесів: зб. наук. праць*. Вінниця. 2017. Т. 1. С. 47-49.

11. Гріщенко І.В. Розвиток підприємств України на основі проектування інвестиційно-інноваційного потенціалу. *Соціально-економічний розвиток України в умовах світової фінансової нестабільності: зб. наук. праць наук.-практ. конф. з міжнар. участю. 9 квітня 2014 р.* Вінниця: ВНІЕ ТНЕУ, 2014. С. 248-250.

12. Гріщенко І.В., Балахонова О.В. Економічна сутність грошових коштів підприємства. *Розвиток освіти, науки, економіки в умовах інтеграційних процесів: зб. наук. праць*. Вінниця. 2017. Т. 1. С. 25-27.

13. Гріщенко І.В., Балахонова О.В. Методологічні аспекти контролю грошових активів та дебіторської заборгованості. *Соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства: зб. наук. праць*. Вінниця. 2018. Т. 1. С. 153-155.

14. Гріщенко І.В., Балахонова О.В. Система забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств. *Шляхи активізації інноваційної діяльності в освіті, науці, економіці: зб. наук. праць*. Вінниця. 2016. Т. 1. С. 145-147.

15. Гріщенко І.В., Балахонова О.В., Бондар І.М. Основні завдання аналізу та оцінки доходів підприємств. *Подільський науковий вісник. Науки: економіка, педагогіка*. 2017. №4. С. 19-23.

16. Гріщенко І.В., Балахонова О.В., Васалатій О.М. Методика фінансового контролю запасів підприємств. *Подільський науковий вісник. Науки: економіка, педагогіка*. 2017. №4. С. 23-26.

17. Гріщенко І.В., Балахонова О.В., Канівець С.В. Методика аналізу заборгованості підприємств. *Подільський науковий вісник. Науки: економіка, педагогіка*. 2017. №4. С. 26-31.

18. Гріщенко І.В., Балахонова О.В., Кравець В.В. Фінансовий контроль в системі управління трудовими ресурсами підприємства. *Подільський науковий вісник. Науки: економіка, педагогіка*. 2017. №4. С. 118-122.